

ANALÝZA ROZKLADU POKRAČUJE LEGENDOU O SVATÉM PIJANOVI

V pořadí čtvrtá premiéra Rakouské sezóny v Divadle Komédie, jejímž hlavním tématem je tentokrát analýza celkového rozkladu lidské osobnosti, proběhne v pátek 25. února 2011. Po Jaroslavu Havlíčkovi, Johannesi Urzidilovi a Arthuru Schnitzlerovi sáhl režisér David Jařab opět k literární předloze. Do jevištní podoby uvede svou scénickou adaptaci jedné z posledních povídek rakouského autora židovského původu Josepha Rotha LEGENDA O SVATÉM PIJANOVI. Do titulní role obsadil Martina Pechláta, který v loňském roce získal za ztvárnění role Josepha Goebbelse Cenu Thálie i Cenu Alfréda Radoka.

Příběh pijana Andreamu Kartákovi je malým tancem smrti, který se, stejně jako poslední dny Josepha Rotha, odehrává v meziválečné Paříži. Andreas chce vrátit peníze, které si půjčil od neznámého dobrodince. Ke splnění tohoto slibu se upíná jako ke spáse. Peníze má donést v neděli do kaple Panny Marie batignolleské k sošce sv. Terezie z Lisieux. Jeho odhodlání dostat svému slibu je však mařeno mnohem silnější a neodbytnou touhou – touhou po sklence, po dočasném úniku ze světa, se kterým si Andreas neví rady.

Rothova povídka je snem o vlastní „lehké smrti“ a odráží zásadní témata, která procházejí celým jeho dílem – vykořeněnost, téma vnitřní i vnější emigrace, nezlomitelnou osudovost, střet východožidovského světa se západní evropskou civilizací, jemně nadsazenou koketerií s křesťanskou mystikou i nepatetickou, ba dokonce jemně komickou tragikou. V charakteru a atmosféře LEGENDY O SVATÉM PIJANOVI lze spatřovat určitou blízkost s Jařabovou inscenací Urzidilova Weissensteina. Karl Weissenstein patří stejně jako Rothův pijan Andreas Karták ke ztraceným existencím nejisté meziválečné doby.

„S tvorbou Josepha Rotha jsem se poprvé setkal počátkem 90. let. Jeho nesebestředný, křehký a emocionální způsob vyprávění, který není založený na efektu, na mě zapůsobil jako zjevení. Okamžitě jsem pocítil niterné spříznění s tímto 'zaznamenavatelem konce starých časů', skromným zapisovatelem pohybu dějin, ale především pohybu jednotlivce v kole dějin, autorem, který dokázal tak neokázalým způsobem jítřit emoce a probouzet melancholii. Rakouská sezóna Divadla Komédie bez Rotha by byla pro mne asi nepředstavitelná,“ dodává Jařab.

Tiskové zprávy a fotografie najdete na adrese: <http://www.prakomdiv.cz/Media.aspx>

činnost Pražského komorního divadla v Divadle Komédie podporuje hlavní město Praha příspěvkem ve výši 14,5 mil. Kč

mediálními partnery divadla jsou: Radio 1, kulturní týdeník A2, Respekt, divadlo.cz, kamvpraze.cz a pragueout.cz

21. února 2011

KONTAKT

Lenka Studenková
Pražské komorní divadlo s.r.o.
mobil: 603 371 067
e-mail: l.studenkova@prakomdiv.cz
www.prakomdiv.cz

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSCENACI

Joseph Roth / David Jařab: LEGENDA O SVATÉM PIJANOVÍ

scénář, scéna a režie: David Jařab (s využitím překladu Veroniky Pokorné)

kostýmy: Sylva Zimula Hanáková

hudba: Petr Haas

choreografie: David Jařab a spol.

v hlavní roli: Martin Pechlát

dále hrají: Martin Finger, Iveta Jiřičková, Jiří Černý, Dana Poláková, Gabriela Míčová, Stanislav Majer

premiéra: 25. února 2011 ve 20.00 v Divadle Komedie

nejbliřší reprízy: 27. února 2011, 4., 9. a 22. března 2011 ve 20.00 v Divadle Komedie

JOSEPH ROTH

1894, Brody – 1939, Paříř

Joseph Roth se narodil v malém městečku Brody ve východní Haliči. Jeho matka pocházela z rodiny tamních židovských obchodníků a příbuzní Rothova otce byli ortodoxní chasidé. Otcova psychická nemoc, která ho přivedla do ústavu pro choromyslné, přiměla rodinu prohlásit ho za mrtvého. Mezi haličskými židy bylo totiž šílenství považováno za boží prokletí, které se vztahovalo na celou rodinu.

Uř na gymnáziu vznikaly jeho prvotiny, především básně. Univerzitu začal studovat ve Lvově, následně přesídlil do Vídně, kde se již dříve zúčastnil jednoho ze sionistických kongresů a kde posléze studoval germanistiku. Po počátečním pacifistickém pobouření z propuknutí první světové války se nakonec v roce 1916 přihlásil do armády jako dobrovolník. Smrt císaře Franze Josefa I. se posléze v Rothových dílech stala metaforou zániku celé habsburské monarchie i ztráty domova a vlasti. A přece je pro Rotha jeho rodiště a impérium něco trvalého, něco, k čemu se ve svých postojích i v literární tvorbě neustále vrací.

Jiř během svého působení v armádě začal psát pro noviny zprávy a fejetony, uveřejněny byly i jeho básně a romány. Od roku 1919 pracoval jako redaktor deníku *Der neue Tag*, pro který psal i Egon Erwin Kisch. Od roku 1920 pendloval mezi Vídní a Berlínem a přispíval i do novin *Prager Tageblatt*. V následujících letech navštívil jako korespondent renomovaného deníku *Frankfurter Zeitung* Paříř, Sovětský svaz, Albánii, Polsko a Itálii.

Duřevní onemocnění jeho ženy Friedl uvrhlo Rotha do hluboké krize. Roth začal pít a jeho finanční situace se také zhorřila. V roce 1935 požádal Roth o rozvod, v roce 1940 se Friedl stala obětí nacistického programu eutanazie. Vřechny ženy, se kterými Roth žil, trpěly jeho nezměrnou řárlivostí.

V lednu roku 1933, jeden den před jmenováním Adolfa Hitlera řířským kancléřem, opustil Roth Německo. Nejprve se uchýlil do Paříře, odkud podnikal několikaměsíční cesty po Nizozemí, Rakousku a Polsku. Sem přijel na pozvání PEN-klubu. Jako mnoho emigrantů z řad intelektuálů pobýval nějaký čas i na francouzské Riviéře. Podařilo se mu tvořit a vydávat svá díla i během exilu, a to především v Nizozemí.

V posledních letech života se jeho zdravotní i finanční situace rapidně zhorřily. V květnu 1939 se zhroutil, byl hospitalizován v chudinské nemocnici a brzy nato zemřel na oboustranný zápal plic ztížený alkoholismem.

Dílo Josepha Rotha je jen stěží zařaditelné. Mezi svými současníky byl znám v prvě řadě jako novinář a svůj mistrovský pozorovací talent, který se vzpíral expresionistickému zveličování, zúročil zejména ve svých vynikajících a dosud nesmírně oblíbených románech, z nichř nejznámější je patrně Radeckého pochod. Jeho dílo bylo přelořeno do mnoha jazyků a dočkalo se i filmových adaptací.

DAVID JAŘAB K JOSEPHU ROTHovi A LEGENDĚ O SVATÉM PIJANovi

Možná Roth nepatří k největším inovátorům a experimentátorům světové moderní literatury, ale rozhodně je jedním z nejsobitějších spisovatelů 20. století. Jeho vždy ambivalentní přístup ke skutečnosti i k umění, který se projevuje ve střetu avantgardního a tradičního, židovského a křesťanského, levicového a monarchistického, vysokého a nízkého, prostého a sofistikovaného, dokonale odráží rozpolcenost našeho věku. Měl jsem a stále ještě mám v plánu adaptovat pro divadlo jeho román Pochod Radeckého. Myslím, že především povídka Fallmerayer by byla dokonalým filmem, a věřím, že Roth si zaslouží, aby se s jeho dílem dále pracovalo. Od roku 1995 tedy přemýšlím, jak uvést některé jeho dílo na české jeviště. Při adaptaci Musilových Zmatků chovance Törlesse jsem v roce 1997 do tohoto zpracování alespoň vsunul fragment z Pochodu Radeckého. Při práci na scénáři k mému filmu Hlava-ruce-srdce jsem se jím nechal v několika směrech inspirovat, ale až nyní se mi naskytla správná příležitost zmocnit se jej zcela regulérně.

Legenda o svatém pijanovi je dílkem, které Rothovu tvorbu uzavírá. Bylo mi jasné, že bude třeba převést do scénáře nikoli literární podobu této novely, ale její jedinečnou atmosféru a emocionalitu. Divadelní prostředky, stejně jako Rothův literární jazyk, nesmějí být nijak okázalé a jejich radikalita může spočívat pouze v prostotě a – na moje poměry značné – konzervativnosti. V inscenaci jsem se však pokusil uchovat i linii nadhledu a nadsázky nad těmi tradičními divadelními postupy a prostředky a zůstat pokud možno věrný rothovské přímočarosti.